

OBSAH

PŘEDMLUVA K DRUHÉMU RUSKÉMU VYDÁNÍ (<i>přel. Dr. H. Malínská</i>)	5
Kapitola první. HISTORICKÝ MATERIALISMUS JAKO VĚDA (<i>přel. Dr. H. Malínská</i>)	7
1. Předmět historického materialismu	7
2. Vytvoření historického materialismu — velká revoluce ve vědě	9
3. Zákony vývoje společnosti, jejich objektivní charakter	18
4. Historická zákonitost a uvědomělá činnost lidí. Svoboda a nutnost	30
5. Stranickost historického materialismu a jeho tvůrčí charakter	34
6. Krach buržoasní sociologie	41
<i>Stručné závěry</i>	50
Kapitola druhá. PODMÍNKY MATERIÁLNÍHO ŽIVOTA SPOLEČNOSTI (<i>přel. Dr. J. Beránek</i>)	52
1. Geografické prostředí	52
2. Růst obyvatelstva	61
3. Způsob výroby — určující síla společenského vývoje	66
<i>Stručné závěry</i>	77
Kapitola třetí. VÝVOJ VÝROBNÍCH SIL A VÝROBNÍCH VZTAHŮ (<i>přel. Dr. J. Beránek</i>)	79
1. Zákon o určující úloze způsobu výroby ve vývoji společnosti	79
2. Zákon nezbytného souladu výrobních vztahů s charakterem výrobních sil	82
3. Dialektika vývoje výrobních sil a výrobních vztahů v předkapitalistických společensko-ekonomických formacích	88
4. Dialektika vývoje výrobních sil a výrobních vztahů v kapitalistické společnosti	95
5. Výrobní síly a výrobní vztahy socialistické společnosti	104
6. Hybné síly vývoje výroby	109
7. Zákonitosti přechodu od starého způsobu výroby k novému	120
<i>Stručné závěry</i>	126

Kapitola čtvrtá. ZÁKLADNA A NADSTAVBA SPOLEČNOSTI (přel. V. Müller)	128
1. Význam problému	128
2. Definice základny a nadstavby; zákony jejich vývoje a střídání	130
3. Vzájemné působení základny a nadstavby. Aktivní úloha nadstavby	137
4. Způsob života a rodina, jejich vztah k základně a nadstavbě	142
5. Kultura a její vztah k základně a nadstavbě	146
6. Jazyk jako jev společenského života	151
<i>Stručně závěry</i>	156
Kapitola pátá. TŘÍDY a TŘÍDNÍ BOJ (přel. Dr. S. Vitek)	157
1. Příčiny rozdělení společnosti na třídy. Definice tříd	157
2. Třídní boj jako hybná síla dějin antagonistických společností	166
3. Dějinná úloha proletariátu. Proletariát jako vedoucí síla pracujících a vykořisťovaných	169
4. Hlavní formy třídního boje proletariátu	173
5. Třídy a strany	178
6. Zostření třídního boje v kapitalistických zemích v současné etapě	186
7. Diktatura proletariátu jako pokračování třídního boje v nových formách. Třídy a třídní boj v přechodném období od kapitalismu k socialismu	193
8. Vítězství socialismu v SSSR a změna třídní struktury sovětské společnosti	203
<i>Stručně závěry</i>	209
Kapitola šestá. STÁT A PRÁVO (přel. E. Nováková a V. Halamásek)	210
1. Stát a právo jako politická a právní nadstavba nad ekonomickou základnou	210
2. Vznik státu a práva	216
3. Funkce státu	220
4. Typy a formy státu	224
5. Diktatura proletariátu jako nový typ státu	237
6. Státní formy diktatury proletariátu	244
7. Komunistická strana jako usměrňující síla v systému diktatury proletariátu	252
8. Vývojové fáze a funkce socialistického státu	255
9. Všemohzné posilování socialistického státu jako nástroje k budování nové společnosti a její obrany před kapitalistickým obklíčením	267
<i>Stručně závěry</i>	271
Kapitola sedmá. MARXISTICKO-LENINSKÁ THEORIE REVOLUCE (přel. Dr. H. Budínová)	273
1. Podstata a příčiny sociální revoluce	273
2. Historické typy revolucí	277

3. Leninova theorie přerůstání buržoasně demokratické revoluce v socialistickou	284
4. Proletářská socialistická revoluce	293
5. Učení leninismu o vítězství socialismu nejprve v jedné zemi a o možnosti vítězství socialismu ve všech zemích	299
<i>Stručné závěry</i>	311
 Kapitola osmá. MARXISTICKO-LENINSKÁ THEORIE NÁRODA A NÁRODNĚ OSVOBOZENECKÝCH HNUTÍ (přel. Dr P. Kovály)	
1. Marxistická theorie národa	313
2. Národní hnutí a národnostní a koloniální otázka	323
3. Dějinný význam zkušeností SSSR v řešení národnostní otázky	332
4. Rozdělení světa na dvě soustavy a národně osvobozenká hnutí	341
<i>Stručné závěry</i>	347
 Kapitola devátá. ÚLOHA LIDOVÝCH MAS A OSOBNOSTI V DĚJINÁCH (přel. Dr P. Kovály)	
1. Idealistické pojetí úlohy osobnosti a lidových mas v dějinách a jeho neudržitelnost	349
2. Lid — tvůrce dějin	358
3. Úloha osobnosti v dějinách	369
4. Úloha vůdců dělnické třídy	375
<i>Stručné závěry</i>	386
 Kapitola desátá. SPOLEČENSKÉ VĚDOMÍ A JEHO FORMY (přel. J. Bauer)	
1. Společenské vědomí jako odraz podmínek materiálního života společnosti	387
2. Třídní charakter ideologie v třídní společnosti	398
3. Zpětné působení společenského vědomí na společenské bytí	407
4. Úloha marxistické teorie a socialistického uvědomění ve vývoji sovětské společnosti	414
5. Komunistická výchova mas	422
6. Základní rysy socialistického uvědomění. Duchovní tvářnost sovětského člověka	427
7. Různé formy společenského vědomí	432
a) Politická a právní ideologie	433
b) Mravnost	443
c) Náboženství	459
d) Věda	474
e) Filosofie	486
f) Umění	494
<i>Stručné závěry</i>	507

Kapitola jedenáctá. HYBNÉ SÍLY VÝVOJE SOCIALISTICKÉ SPOLEČNOSTI (přel. V. Boudyšová)	509
1. Socialistický způsob výroby — určující síla vývoje socialistické společnosti	510
2. Morálně politická jednota, družba národů SSSR a sovětské vlastenectví jako hybné síly vývoje sovětské společnosti	516
3. Kritika a sebekritika jako hybná síla vývoje socialistické společnosti	526
4. Komunistická strana jako vedoucí a usměrňující síla socialistické společnosti	531
<i>Stručné závěry</i>	547
Kapitola dvanáctá. ZÁKONITOSTI PŘECHODU OD SOCIALISMU KE KOMUNISMU (přel. Dr. H. Budinová)	549
1. Dvě fáze komunistické společnosti	549
2. Postupný přechod od socialismu ke komunismu	555
3. Socialistický stát jako hlavní nástroj budování komunismu	569
<i>Stručné závěry</i>	576
REJSTRÍK JMENNÝ	577
REJSTRÍK VĚCNÝ	590
SLOVNÍČEK CIZÍCH SLOV	594